

תהליך יצור הדבש

הדבש הוא אחד המאכלים המוכרים והאהובים ביותר, והוא מתאפיין בטעם מתוק ובמרקם דביק וסמיך. אבל איך נוצר הדבש? את הדבש מייצרות דבורים, יצורים קטנים וחרוצים מאוד, בתהליך מדהים שמתחיל בצוף של פרחים. הדבורה מייצרת את הדבש מצוף הפרחים, וזאת משום שהוא משמש לה כמקור מזון חשוב.

5

בימי קדם, קודם שהומצא הסוכר, זכה הדבש לחשיבות מיוחדת.

הדבורים אוספות את הצוף מפרחים בעזרת איבר מיוחד שנקרא 'חדק'. הצוף הוא נוזל מתוק שמיוצר בתוך הפרחים, והוא משמש כמזון לדבורים. הדבורים מוצצות את הצוף ושומרות אותו בגופן. במהלך הזמן, הצוף עובר עיבוד מיוחד בגוף הדבורה בעזרת חומרים המיוצרים ברוק שלהן.

10

לאחר שהצוף עבר את תהליך העיבוד הראשוני, הדבורים חוזרות לכוורת ופולטות את הצוף המעובד לתוך תאים מיוחדים שנבנו על ידי הדבורים בעזרת שעווה. הצוף נשמר בתוך התאים ומתחיל תהליך נוסף: אידוי של המים שנמצאים בצוף. התהליך הזה קורה בזכות החום בתוך הכוורת, והמים מתאדים ומשאירים נוזל סמיך ומרוכז – זהו הדבש שאנו מכירים.

15

הדבש אינו רק טעים, אלא גם בריא מאוד. בעבר, לפני שהמציאו את הסוכר, אנשים השתמשו בדבש כמקור מתיקות טבעי וחשוב. בנוסף, דבש שימש בעבר גם ברפואה טבעית, והוא נחשב לחומר שמסייע בריפוי פצעים ומחלות בזכות תכונותיו האנטי-בקטריאליות.

20

בעבר, האיש שמטפל בדבורים ונמצא אחראי על הכוורת נקרא 'כוורן'. אולם, השם הזה היה דומה מדי למילה 'קברן', שהיא מילה בקבורת אנשים, ולכן הוחלט לשנות את השם ל'דבוראי' – שם שמתאים יותר למי שמגדל דבורים.

הדבש הוא מתנה מהטבע, וכדי להפיק אותו נדרש תהליך מורכב ומעניין שבו הדבורים ממלאות תפקיד חשוב מאוד.

25

בראש השנה מקפידים לאכול דווקא מאכלים מתוקים, כדי שתהיה לנו שנה מתוקה. אחד מהמנהגים הוא לאכול תפוח טבול בדבש.

השיבו על השאלות הבאות

1. מדוע הדבורה מייצרת דבש?
 - א. כדי לסייע לפרחים לפרוח.
 - ב. כדי לאגור מזון חשוב עבורן.
 - ג. כדי להגן על הכוורת.
 - ד. הדבש משמש כחומר נגד האויבים שלה.
2. מהו הצוף?
 - א. כדי לסייע לפרחים לפרוח.
 - ב. כדי לאגור מזון חשוב עבורן.
 - ג. הצוף כדי להגן על הכוורת.
 - ד. הדבש משמש כחומר נגד האויבים שלה.
3. מהו תפקידה של הדבורה באופן יצירת הדבש?
 - א. היא מוצצת את הצוף מפרחים ומאחסנת אותו בתאיה.
 - ב. היא מוצצת את הצוף ומיד משתמשת בו כמאכל.
 - ג. היא אוספת אבקה מהפרחים ומביאה אותה לכוורת.
 - ד. היא שומרת את הדבש בכוורת להאכיל את חברותיה.
4. בשורות 7-8 כתוב: בימי קדם... זכה הדבש לחשיבות מיוחדת - מדוע הדבש היה חשוב בימי קדם?
 - א. משום שהוא שימש כתרופה ייחודית.
 - ב. בעבר לא היה סוכר, ולכן הדבש שימש ל'ממתיק' חשוב.
 - ג. הדבש היה נדיר ומיוחד במינו.
 - ד. בעבר היו מייחסים לדבורה כוחות מיוחדים.
5. מה קורה לצוף שהדבורה מוצצת מהפרחים?
 - א. הוא נשמר בגופה של הדבורה.
 - ב. הוא נופל לארץ ונוצר מכך דבש.
 - ג. הוא נזרק לפח האשפה.
 - ד. הוא מוזן לתולעים בכוורת.
6. העתיקו מהקטע 3 ביטויי זמן:
 - א. _____
 - ב. _____
 - ג. _____

7. תהליך ייצור הדבש – מספרו על פי הסדר הנכון:

_____ המים שבצוף מתאדים, והנוזל הופך לדבש.

_____ הדבורה אוגרת את הצוף בתאי הכוורת.

_____ הדבורה פולטת את הצוף המעובד.

_____ הצוף עובר תהליך של עיבוד בגופה של הדבורה.

_____ הדבורה אוטמת את התא המלא בצוף בעזרת שעווה.

_____ 1 הדבורה מוצצת את הצוף בעזרת ה'חדק' שלה.

8. הוסיפו מילת תואר למילים הבאות:

א. דבש: _____ ג. דבורה: _____

ב. נוזל: _____ ד. כוורת: _____

9. מה היו השימושים של הדבש בימי קדם?

א. _____

ב. _____

10. פירוש המילה להפיק (שורה 24) הוא:

א. למכור.

ב. להוציא.

ג. להכניס.

ד. להרוויח.

11. א. תפקידו של 'הקברן' הוא: _____

ב. תפקידו של 'הכוורן' הוא: _____

ג. מדוע שמו של מגדל הדבורים השתנה מ"כוורן" ל"דבוראי"?

1. כי השם "כוורן" מזכיר את המילה "קברן".

2. משום שהשם "כוורן" לא נראה מספיק מכובד.

3. בעקבות בקשה של התאחדות מגדלי הדבורים.

4. כל התשובות נכונות.

12. העתיקו מהקטע 3 מילים ממשפחת המילים: עובדים.
